

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-740426-XVIII/13/BP

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 22 551 77 00
Fax 22 827 64 53

Warszawa, 6. 11. 2013 r.

Pan
Sławomir Nowak
Minister Transportu, Budownictwa
i Gospodarki Morskiej
Warszawa

Wzajemny Per nie Ministerze

w związku z badanymi przez Rzecznika Praw Obywatelskich sprawami ujawnił się problem natury ogólnej związany z wykładnią i stosowaniem art. 129b oraz art. 129g ust.1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. - Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 z późn. zm., dalej jako: u. p. r. d.), określających zadania straży miejskiej w zakresie kontroli ruchu drogowego.

W ocenie Rzecznika, art. 129b u. p. r. d. jest mylnie interpretowany przez straż gminną (miejską), która na podstawie powyższego przepisu prowadzi czynności w sprawach o wykroczenia ujawnione przez stacjonarne urządzenie rejestrujące. W myśl tych przepisów strażnicy gminni (miejscy) uprawnieni są do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec naruszających przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzenia rejestrującego. W ramach przeprowadzania tej kontroli strażnicy upoważnieni są do używania urządzeń rejestrujących, z tym że w przypadku używania urządzenia zainstalowanego w pojeździe, w czasie pracy urządzenia pojazd nie może znajdować się w ruchu (art. 129 b ust.3 u. p. r. d.). Jednocześnie podkreślić należy, iż dokonując wykładni tego przepisu należy wziąć pod uwagę całą jego treść, a nie ograniczać się jedynie do wybiórczego zestawienia poszczególnych regulacji - konieczne jest zatem zastosowanie wykładni systemowej. Mając powyższe na uwadze, nie sposób więc pominąć art. 129b ust. 4 u. p. r. d., który bezsprzecznie precyzuje zakres wspomnianej wyżej kontroli, zgodnie z którym strażnicy gminni (miejscy) mogą dokonywać na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem **przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe** urządzeń rejestrujących w

oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionym z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji.

Poza sporem pozostaje fakt, że kompetencji konkretnego organu nie można domniemywać, lecz dokonując właściwej wykładni prawa należy owe kompetencje ustalić, opierając się właśnie na wyraźnym przepisie prawa. Każde domniemanie w tym zakresie, stanowi wyjście poza granice prawa i jest sprzeczne z regułami obowiązującymi w doktrynie wykładni prawa stanowionego. Wykładnia przepisu art. 129b u. p. r. d., jest jednoznaczna i nie może budzić żadnych wątpliwości. Powyższy przepis ogranicza straż gminną (miejską) w zakresie korzystania z urządzeń rejestrujących jedynie do ich **niestacjonarnych (przenośnych)** wersji oraz zainstalowanych w pojeździe. Zatem, dokonywanie przez strażników czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących („fotoradary” oraz urządzenia rejestrujące przejazd na czerwonym świetle) należy uznać za działania naruszające prawa oraz wolności obywatelskie.

Na aprobatę zasługuje stanowisko wyrażone w tej kwestii przez Prokuraturę Generalną w odpowiedziach: na wniosek Komendanta Straży Miejskiej w Szczecinie o wniesienie kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie, który uchylił wyrok sądu rejonowego i umorzył postępowanie w sprawie o wykroczenie drogowe (pismo Prokuratury Generalnej z dnia 24 maja 2013 r., PG IV KSK 709/13) oraz na pismo Zastępcy Komendanta Straży Miejskiej m. st. Warszawy dotyczące wykorzystywania przez straż gminną (miejską) tzw. fotoradarów stacjonarnych (pismo Prokuratury Generalnej z lipca 2013 r., brak daty dziennej, PG IV PS 0280/26/13).

W pismach tych wskazuje się, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779 ze zm.; dalej: u. s. g.), zadaniem straży gminnych (miejskich) jest w szczególności czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym; zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 pkt 5 tej ustawy prawem strażnika jest dokonywanie czynności wyjaśniających, kierowanie wniosków o ukaranie do sądu, oskarżanie przed sądem i wnoszenie środków odwoławczych - w trybie i zakresie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia (dalej: k.p.s.w.). Zgodnie z art. 17 § 3 k. p. s. w. strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.

Uzupełniająco Prokuratura Generalna wskazuje również, iż przepisy rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 14 marca 2013r. w sprawie warunków lokalizacji, sposobu oznakowania i dokonywania pomiarów przez urządzenia

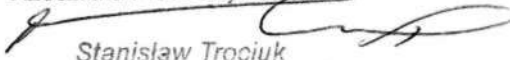
rejestrujące (Dz. U. z 2013r. poz. 366) wydanego na podstawie art. 129h ust. 5 p. r. d., które w § 8 jednoznacznie określają szczegółowe warunki wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem urządzeń rejestrujących, wskazując, że chodzi o przenośne urządzenia rejestrujące albo pojazdy z zainstalowanym w nim urządzeniem rejestrującym, nie wymieniają stacjonarnych urządzeń rejestrujących.

Z tego też powodu Rzecznik Praw Obywatelskich widzi konieczność wyjaśnienia kwestii niewłaściwej praktyki funkcjonariuszy straży miejskich (gminnych) oraz ustalenia jednolitej wykładni przepisów w tym zakresie.

Wobec powyższego, na podstawie art.16 ust.1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001r., Nr 14, poz.147 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z prośbą o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich